

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 29. januar 2019
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Joachim Slott Sørensen
Sagsnr.: 2017-629-0123
Dok.: 922144

NOTITS

om domme mv. afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og udtalelser fra FN's komitéer mod Danmark i 2018

1. Indledning

Danmark har tiltrådt en række individuelle klageadgange til internationale organer, herunder klageadgangen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter "Menneskerettighedsdomstolen") samt til flere FN-komitéer.

Europarådets Ministerkomité har i anbefaling CM/Rec(2008)2 om effektive nationale procedurer for fuldbyrdelse af domme afsagt af Menneskerettighedsdomstolen bl.a. anbefalet, at medlemsstaterne orienterer deres nationale parlamenter om opfyldelsen af domme afsagt af Menneskerettighedsdomstolen i sager mod medlemsstaten.

Justitsministeriet udarbejder på denne baggrund årligt nærværende notits om domme mv. afsagt af Menneskerettighedsdomstolen.

Med henblik på at give et samlet overblik over domme og udtalelser mod Danmark fra internationale organer omfatter notitsen endvidere udtalelser fra relevante FN-komitéer.

2. Domme, afviste sager og verserende sager ved Menneskerettighedsdomstolen i 2018

Menneskerettighedsdomstolen har både afsagt domme, afvist sager samt haft verserende sager mod Danmark i 2018. Danmark har endvidere inter-
veneret som tredjepart i sager mod andre medlemsstater.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2.1 Domme

Menneskerettighedsdomstolen afsagde i 2018 tre domme i sager mod Danmark. Alle tre domme er endelige.

Den ene sag, *S. V. og A. mod Danmark* (sag 35553/12, 36678/12 og 36711/12) vedrørte, om politiets administrative frihedsberøvelser af de tre klagere i henhold til politiloven var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (herefter ”EMRK”) artikel 5 om retten til frihed og personlig sikkerhed. Sagen angik et principielt spørgsmål om fortolkningen af EMRK og blev behandlet af Menneskerettighedsdomstolens Storkammer.

Domstolen konkluderede ved dom af 22. oktober 2018, at Danmark ikke havde krænket EMRK artikel 5. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at frihedsberøvelserne kunne henføres under EMRK artikel 5, stk. 1, litra c, hvilket var udtryk for en ændring i forhold til Domstolens hidtidige praksis, hvorefter præventive frihedsberøvelser ikke var omfattet af bestemmelsen. Med praksisændringen omfattes administrative frihedsberøvelser med rent præventive formål nu af artikel 5, stk. 1, litra c, og kan foretages, når en række retssikkerhedsgarantier er opfyldt. Domstolen begrundede bl.a. praksisændringen med, at der i flere medlemsstater er udfordringer forbundet med fodboldhooligans og voldudøvelse ved andre store begivenheder.

Den anden sag, *Levakovic mod Danmark* (sag 7841/14), vedrørte, om det var i strid med EMRK artikel 8 om retten til privatliv og familieliv at udvise klager på grund af begået kriminalitet, når klageren havde boet størstedelen af sit liv i Danmark og havde begrænset tilknytning til sit hjemland.

Menneskerettighedsdomstolen fandt ved dom af 23. oktober 2018, at Danmark ikke havde krænket EMRK artikel 8. Domstolen begrundede det bl.a. med, at de nationale domstole havde foretaget en rimelig afvejning af de forskellige hensyn i sagen, herunder den pågældendes kriminalitetshistorik. Domstolen bemærkede i den forbindelse, at der skal tungtvejende grunde til at tilsidesætte de nationale myndigheders vurdering i de tilfælde, hvor de nationale myndigheder har foretaget en grundig afvejning i overensstemmelse med Domstolens praksis.

Den tredje sag, *Assem Hassan Ali mod Danmark* (sag 25593/14), vedrørte ligeledes, om det var i strid med EMRK artikel 8 om retten til privatliv og familieliv at udvise en klager på grund af begået kriminalitet.

Menneskerettighedsdomstolen fandt ved dom af 23. oktober 2018, at Danmark ikke havde krænket EMRK artikel 8. Domstolen begrundede det bl.a. med, at de nationale domstole havde foretaget en rimelig afvejning af de forskellige hensyn i sagen, herunder at klagerens børns interesser ikke blev påvirket i en grad, der kunne opveje hensynet til forebyggelse af kriminalitet.

2.2 Afviste sager

Menneskerettighedsdomstolen traf i 2018 fire beslutninger om afvisning i sager mod Danmark efter EMRK artikel 35 om kriterier for antagelse af en sag til behandling i realiteten.

Den ene sag, *Roj TV A/S mod Danmark* (sag 24683/14), vedrørte, om det var i strid med EMRK artikel 10 om retten til ytringsfrihed at idømme bødestraf og fratage sendetilladelsen fra en tv-station (Roj TV) for at have sendt udsendelser, der støttede den kurdiske organisation PKK's opfordring til terror.

Menneskerettighedsdomstolen afviste den 24. maj 2018 klagen med henvisning til, at Roj TV ikke kunne påberåbe sig beskyttelsen i EMRK artikel 10, da tv-stationen havde forsøgt at udnytte denne ret til at opnå mål, der strider mod konventionens værdier ved at opfordre til vold og støtte terrorhandlinger. Dette strider imod EMRK artikel 17, der indeholder et forbud mod misbrug af rettigheder.

Den anden sag, *Malver mod Danmark* (sag 56619/15), vedrørte det spørgsmål, om tvangsindlæggelse af klageren og myndighedernes forsinkede indbringelse af klagerens klage for de nationale domstole var i strid med EMRK artikel 3 om forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, EMRK artikel 5 om retten til frihed og sikkerhed og EMRK artikel 8 om retten til privatliv og familieliv.

Menneskerettighedsdomstolen afviste den 29. maj 2018 sagen som åbenbart grundløs. Domstolen begrundede det bl.a. med, at der var intet, der tydede på, at indgrebet havde været vilkårligt eller uproportionalt.

Den tredje sag, *Yurdaer mod Danmark* (sag 42517/15), vedrørte, om udvisning af en tyrkisk statsborger på grund af narkokriminalitet var i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv, når klageren havde boet størstedelen af sit liv i Danmark og havde børn i landet.

Menneskerettighedsdomstolen afviste den 13. december 2018 sagen med henvisning til, at de danske domstole havde foretaget en grundig afvejning af de modstående hensyn og inddraget de relevante kriterier fra Domstolens praksis. Domstolen bemærkede endvidere, at indgrebet var proportionalt og udtryk for en rimelig afvejning af hensynet til klageren og hensynet til forebyggelse af kriminalitet.

Den fjerde sag, *Mohammad mod Danmark* (sag 16711/15), vedrørte, om udvisning af en algerisk statsborger på grund af begået kriminalitet var i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv, når klageren havde begrænset tilknytning til hjemlandet.

Menneskerettighedsdomstolen afviste 13. december 2018 sagen som åbenbart grundløs. Domstolen begrundede det bl.a. med, at de nationale domstole havde foretaget en grundig afvejning af de relevante kriterier fra Domstolens praksis, og at indgrebet var proportionalt.

2.3 Verserende sager

Ved udgangen af 2018 verserede der i alt tre sager ved Menneskerettighedsdomstolen, hvori Danmark enten er anmodet om eller har afgivet retlige bemærkninger.

Den ene sag, *Savran mod Danmark* (sag 57467/15), vedrører, om det er i strid med EMRK artikel 3 om forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf og EMRK artikel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv at udvise klager på grund af begået kriminalitet, når klageren har boet størstedelen af sit liv i Danmark og angiver ikke at kunne modtage behandling i hjemlandet for sin psykiske lidelse. Danmark afgav supplerende processkrift den 11. oktober 2018.

Den anden sag, *Hansen mod Danmark* (sag 51072/15), vedrører, om det er i strid med EMRK artikel 5 om retten til frihed og sikkerhed, at klager, der er idømt forvaring, ikke senere er blevet undersøgt af en ekstern psykolog med henblik på en vurdering af, om beslutningen om at sætte klager i forvaring kan ændres, når klager har anmodet herom. Danmark afgav supplerende processkrift den 25. januar 2019.

Den tredje sag, *M.A. mod Danmark* (sag 6697/18), vedrører det spørgsmål, om det er i strid med EMRK artikel 8 om retten til privatliv og familieliv og forbuddet mod diskrimination i EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8, at give klagerens kone afslag på familiesammenføring under henvisning

til, at klager på ansøgningstidspunktet havde haft opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 3 (om midlertidig beskyttelsesstatus) i under tre år. Danmark afgav hovedprocesskrift den 15. januar 2019.

2.4 Tredjepartsintervention

Ved udgangen af 2018 verserede der i alt tre sager ved Menneskerettighedsdomstolen, hvori Danmark efter EMRK artikel 36 har afgivet tredjepartsindlæg.

Den første sag, *Christensen mod Rusland* (sag 39417/17), vedrører, om den danske klagers anholdelse og efterfølgende varetægtsfængsling udgør en krænkelse af EMRK artikel 9 om retten til religionsfrihed alene eller sammenholdt med forbuddet mod diskrimination i EMRK artikel 14 og EMRK artikel 5, stk. 3, om retten til frihed og sikkerhed.

Danmark afgav den 10. april 2018 tredjepartsindlæg, da klager er dansk statsborger. Tredjepartsindlægget vedrører spørgsmålet om krænkelse af EMRK artikel 5, stk. 3.

Den anden sag, *M.N. m.fl. mod Belgium* (sag 3599/18), vedrører, om det var berettiget af de belgiske myndigheder at afvise klagers anmodning om besøgsvisum til Belgien under henvisning til, at forholdet ikke er omfattet af konventionens territoriale anvendelsesområde efter EMRK artikel 1. Klagerne, en syrisk familie fra Aleppo, der var taget til Beirut, havde anmodet de belgiske myndigheder om at få udstedt et besøgsvisum til Belgien med henblik på at kunne søge asyl dér.

Danmark afgav den 18. juli 2018 tredjepartsindlæg, hvori der bl.a. argumenteres for, at konventionens territoriale anvendelsesområde hovedsageligt er inden for europæisk territorium, og at det ikke bør være muligt at blive omfattet af EMRK's anvendelsesområde ved at henvende sig på en ambassade. Menneskerettighedsdomstolen oplyste den 22. november 2018, at sagen på grund af dens principielle karakter vil blive behandlet af Storkammeret.

Den tredje sag, *Strand Lobben m.fl. mod Norge* (sag 37283/13), vedrører, om tvangsfjernelse og senere tvangsadoption af et barn fra den biologiske mor til plejeforældrene er i strid med EMRK artikel 8 om retten til privatliv og familieliv.

Danmark afgav den 19. juli 2018 tredjepartsindlæg, hvori det bl.a. blev anført, at Menneskerettighedsdomstolen i henhold til København-erklæringen

ikke bør foretage en selvstændig vurdering, når de nationale domstole har foretaget en rimelig afvejning af de forskellige hensyn i sagen.

3. FN's Komitéers udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018

Danmark har tiltrådt den individuelle klageadgang til FN's Menneskerettighedskomité, FN's Handicapkomité, FN's Torturkomité, FN's Kvindekomité, FN's Racediskriminationskomité og FN's Børnekomité.

Komitéernes udtalelser er ikke retligt bindende for Danmark.

I det følgende redegøres der for komitéernes udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018. Det bemærkes, at redegørelsen ikke omfatter sager, som er blevet lukket eller afvist, fordi komitéerne af formelle eller indholdsmæssige grunde har fundet klagerne grundløse.

3.1 FN's Menneskerettighedskomité

FN's Menneskerettighedskomité fremkom med fem udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018. I tre af sagerne udtalte FN's Menneskerettighedskomité kritik af Danmark.

Den ene klagesag, *C.L. og Z.L. mod Danmark* (nr. 2753/2016), vedrørte, om udsendelse af en kinesisk statsborger og dennes søn til Kina var i strid med FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (herefter "CCPR") artikel 6 om retten til liv og CCPR artikel 7 om forbud mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Flygtningenævnet fandt, at klagerne kunne udsendes til Kina, bl.a. fordi faderen efter sin udrejse fra Kina ikke var kommet i de kinesiske myndigheders søgelys på en sådan måde, at han ved en tilbagevenden til Kina ville risikere behandling i strid med CCPR.

I sin udtalelse af 26. marts 2018 udtalte Menneskerettighedskomitéen bl.a., at Flygtningenævnets ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af klagernes personlige risiko ved tilbagevenden til Kina. På den baggrund fandt Menneskerettighedskomitéen, at udsendelsen ville være i strid med CCPR artikel 7. Menneskerettighedskomitéen tog ikke stilling til CCPR artikel 6 om retten til liv, da CCPR artikel 7 var overtrådt.

Den anden klagesag, *K.H. mod Danmark* (sag 2423/2014), vedrørte, om udsendelse af en iransk statsborger til Iran var i strid med CCPR artikel 6 om retten til liv og CCPR artikel 7 om forbud mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Flygtningenævnet fandt

under henvisning til, at klageren manglede troværdighed og ikke havde bevist risiko for forfølgelse, at klageren kunne udsendes til Iran.

I sin udtalelse af 16. juli 2018 udtalte Menneskerettighedskomitéen bl.a., at Flygtningenævnet ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af forholdene omkring klagerens konvertering til kristendom. På den baggrund fandt Menneskerettighedskomitéen, at udsendelsen ville være i strid med CCPR artikel 6 og CCPR artikel 7.

Den tredje klagesag, *B.A.A. og E.A mod Danmark* (sag 2575/2015), vedrørte, om udsendelse af en eritreisk klager og hendes søn til Italien som første asylland var i strid med CCPR artikel 7 om forbud mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Flygtninge­nævnet fandt bl.a. under henvisning til, at klageren tidligere havde fået mid­lertidig opholdstilladelse i Italien, at klagerne kunne udsendes.

I sin udtalelse af 14. december 2018 fandt Menneskerettighedskomitéen bl.a., at Flygtningenævnet ikke havde taget tilstrækkeligt stilling til klage­rens personlige omstændigheder og tidligere oplevelser eller foretaget en in­dividuel vurdering af den reelle og personlige risiko, som klageren og hen­des søn ville blive udsat for ved en tilbagevenden til Italien. På den bag­grund fandt Menneskerettighedskomitéen, at udsendelse til Italien ville være i strid med CCPR artikel 7.

3.2 FN's Handicapkomité

FN's Handicapkomité fremkom med en udtalelse i én klagesag mod Dan­mark i 2018. I sagen udtalte FN's Handicapkomité kritik af Danmark.

Klagesagen, *I.D. og M.B. mod Danmark* (sag 39/2017), vedrørte det spørgs­mål, om afslag på familiesammenføring til en handicappet dansk statsbor­ger og en ukrainsk statsborger, der var gift og havde et barn sammen, var i strid med FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap (herefter "CRPD") artikel 5 om ligebehandling og CRPD artikel 23 om ret­ten til respekt for hjem og familie. Udlændingenævnet gav klagerne afslag på familiesammenføring, fordi den danske statsborger ikke opfyldte kravet om, at den herboende person ikke tre år forud må have modtaget kontant­hjælp (krav om selvforsørgelse). Afgørelsen blev stadfæstet af Højesteret, der påpegede, at klageren havde rimelig mulighed for at opfylde selvforsør­gelseskravet ved f.eks. fleksjob.

I sin udtalelse af 31. august 2018 udtalte FN's Handicapkomité bl.a., at selvom kontanthjælp blev ydet, uanset om den pågældende havde et handicap eller ej, så var afslaget på familiesammenføring givet på baggrund af kriterier, der var indirekte diskriminerende for personer med handicap, og medførte, at klagerne ikke kunne nyde deres ret til familieliv på lige vilkår med andre. På denne baggrund fandt FN's Handicapkomité, at afslaget var i strid med CRPD artikel 5 alene og sammenholdt med CRPD artikel 23.

3.3 FN's Torturkomité

FN's Torturkomité fremkom med to udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018. FN's Torturkomité udtalte ikke kritik af Danmark i disse sager.

3.4 FN's Kvindekomité

FN's Kvindekomité er fremkommet med fem udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018. FN's Kvindekomité udtalte ikke kritik af Danmark i disse sager.

3.5 FN's Racediskriminationskomité

FN's Racediskriminationskomité er fremkommet med en udtalelse i én klagesag mod Danmark i 2018. I sagen udtalte FN's Racediskriminationskomité kritik af Danmark.

Klagesagen, *S.A. mod Danmark* (sag 58/2016), vedrørte, om et jobcenters forskelsbehandling af klager, der var dansk statsborger, men som fejlagtigt var blevet bedt om at fremvise en dansk opholdstilladelse, og den efterfølgende udmåling af godtgørelse var i strid med FN's Konvention om Afskaffelse af Alle Former for Racediskrimination (herefter "CERD") artikel 5 om ligebehandling og forbud mod racediskrimination samt CERD artikel 6 om effektive retsmidler og ret til passende erstatning. Et jobcenter havde forskelsbehandlet klager i forbindelse med en ansøgning om kontanthjælp, og Ligebehandlingsnævnet havde fundet, at det var i strid med lov om etnisk ligebehandling og tilkendt klager en godtgørelse på 2.000 kr. Afgørelsen blev efterfølgende stadfæstet af Retten i Aalborg og Vestre Landsret. Ved Vestre Landsrets dom blev klager imidlertid pålagt at betale sagens omkostninger med 25.000 kr.

I sin udtalelse af 13. december 2018 udtalte FN's Racediskriminationskomité bl.a., at idet der, efter det oplyste, ikke var taget truffet foranstaltninger til at straffe jobcentrets sagsbehandlere, var jobcentrets behandling af klageren med hensyn til hans rettigheder som dansk statsborger racediskrimination i strid med CERD artikel 5. Komitéen udtalte endvidere, at den ud-

målte godtgørelse på 2.000 kr. ikke kunne anses for tilstrækkelig effektiv eller rimelig bl.a. i lyset af de generelle leveomkostninger i Danmark og de sagsomkostninger, klager var blevet pålagt i landsretten. På denne baggrund fandt komitéen også en krænkelse af CERD artikel 6.

3.6 FN's Børnekomité

FN's Børnekomité er fremkommet med to udtalelser i klagesager mod Danmark i 2018. FN's Børnekomité har i én af sagerne udtalt kritik af Danmark.

Klagesagen, *K.Y.M. mod Danmark* (sag 3/2016), vedrørte, om udsendelse af en enlig kvinde og hendes datter til Somalia grundet risiko for kvindelig omskæring var i strid med FN's Konvention om Barnets Rettigheder (herefter "CRC") artikel 3 om barnets tarv og CRC artikel 19 om beskyttelse mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse. Flygtningenævnet fandt, at klageren kunne udsendes bl.a. under henvisning til baggrundsoplysninger om forholdene i Puntland, Somalia, hvor det er muligt for mødre at undgå, at deres døtre bliver omskåret mod mødrenes vilje.

I sin udtalelse af 25. januar 2018 udtalte FN's Børnekomité bl.a., at Flygtningenævnet havde undladt at inddrage princippet om barnets tarv ved vurderingen af risikoen for, om datteren ville blive udsat for omskæring. Komitéen udtalte endvidere, at barnets rettigheder ikke kan gøres afhængig af moderens evne til at modstå socialt pres. På denne baggrund fandt komitéen en krænkelse af CRC artikel 3 og CRC artikel 19.